

Odakule Yangını Felaket Geliyorum Diyor

Prof. Dr. Abdurrahman KILIÇ

İTÜ Makina Fakültesi

Odakule İş Merkezi üç kez yangın atlattı. Birinci yangın; 10 Mart 1991 pazar günü binanın 17. katında başladı, iki kat tamamen yandı ve üç kat büyük hasar gördü. İkinci yangın; 08 Şubat 2003 Cumartesi günü öğle saatlerinde kalorifer dairesinde yakıt atıklarının tutuşması ile başladı ve ucuz atlatıldı. Üçüncü yangın; 02 Şubat 2016 Salı günü yedinci katta başladı, bina boşaltıldı ve yangın itfaiyenin müdahalesi ile güçlükle önlendi, şans eseri ölen ya da yaralanan olmadı.

Odakule İş Merkezi; yangın merdiveni olmayan, İstanbul'da yüksek bina sınıfına giren tek binadır. Belki de dünyada bir başka benzeri yoktur. Üç yangından ikisi hafta sonu olduğu için can kaybı ve yaralanan olmamıştır. Üçüncü yangında; merdivenler duman dolduğu için asansörden tahliye olunmuştur. Yangında normal asansörlerle insanların tahliye edilmesi ve insanlara zarar gelmemesi bir mucize ile açıklanabilir.

Bakanlar Kurulu tarafından, 2002 yılında yayımlanan "Binaların Yangından Korunması Hakkında Yönetmelik'e göre; Odakule'nin üç yıl içerisinde ikinci merdiveni yapması aksi takdirde kapatılması gerekiyor. Daha sonra 27.11.2007 gün ve 2007/12937 sayılı kararı ile resmi gazetenin 19.12.2007 gün ve 26735 sayılı sayısında yayınlanan yönetmelikte de bir yıl içinde ikinci merdivenin yapılması zorunluluğu getirilmiş ve bütün dünyada olduğu gibi ülkemizde de yangın durumunda asansör kullanımı yasaklanmıştır. Tüm bunlara rağmen

men dış görünüşü etkiler gerekçesiyle ikinci merdiven hala yapılmamıştır ve yangın durumunda merdiven duman dolduğu için insanlar asansörle tahliye olmuşlardır. İki katlı bir işyerinin iki merdiveni olmadığı için kapatılıyor ama bir gökdelen dış görünüşünü etkiler diye ikinci bir merdiven yaptırılmıyor. Oysa gelişmiş ülkelerde, yüzyıllar önce yapılmış, çok nadide tarihi yapıların cephesinde bile merdiven görebilirsiniz. İkinci bir merdiven yaptırmak için mutlaka bazı kişilerin ölmesi mi gerekir?

Odakule İş Merkezi

Odakule İş Merkezi, Beyoğlu Tepebaşı'nda İstiklal Caddesi ile Meşrutiyet Caddesi üzerinde Tünel ve Galatasaray arasında yer almaktadır. Marmara ve Taksim Etap otelleri ile Orduevi binasından sonra İstanbul'da yapılan dördüncü yüksek binadır. Odakule'nin bulunduğu yerde eskiden İstanbul'un ilk büyük alışveriş merkezi olan

Karlıman Pasajı bulunuyordu. 1942'de Varlık yüzünden Karlıman (Carlmann) ailesinden alınan bina uzun yıllar Osmanlı Bankası'nın deposu olarak kullanılmış daha sonra 6-7 Eylül 1955 olaylarından sonra Ziraat Bankası'nın mülkiyetine verilmiş ve 1970'lerin başında İstanbul Sanayi Odası tarafından bankadan satın alınmıştır.

Odakule'nin mimari projeleri Kaya Tecimen ve Ali Taner tarafından yapılmıştır. İstiklal Caddesi ile Meşrutiyet Caddesi'ni birbirine bağlayan bir geçit şeklinde tasarlanan Kule'nin inşası 1976 yılında tamamlanmıştır. Kule; bodrum katlarıyla birlikte 23 katlı olup 14.600 metrekare kapalı alana sahiptir. Bodrum katı 900 m², zemin kat 1400 m², yalnızca asansörle birbirine bağlanan bağımsız üniteler şeklinde olan 15 adet büro katlarının her biri 425 m²'dir. Odakule, 75 araçlık iki katlı bir otoparka sahiptir. Dış cephesinde boydan boyca cam kullanılmıştır.

İstanbul Büyükşehir Belediyesi'nin hazırladığı "Beyoğlu İlçesi Kentsel SİT Alanı Koruma Amaçlı Nazım İmar Planı", İstanbul'un 70'li yıllardaki gökdelenleri olarak bilinen Pera Otel ve Odakule'nin üst katlarının yıkılarak çevredeki binalarla eşitlenmesini öngörüyordu. Ancak plan, Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kurulu'nca Temmuz 2009'da iptal edilmiş ve Odakule yıkılmaktan kurtulmuştur. Halen bir katı Sanayi Odası tarafından kullanılan Odakule'de birçok işyeri faaliyet göstermektedir. Binayı koruyan kurulların yanında keşke şehri ve insanların canını da koruyan kurullar olsaydı.

İstanbul'da İlk Kule Yangını

İstanbul'da ilk kule yangını, Odakule İş Merkezi'nde meydana gelmiş ve ucuz atlatılmıştır. Kule'de 10.3.1991 günü meydana gelen yangında 17. ve 18. katlar tamamen yanmış, 16. katta hasar oluşmuştur. Pazar günü olması nedeniyle bina boş olduğundan can kaybı ve yaralanma olmamıştır. Yangın saat 13.30 sıralarında, Transtürk Holding tarafından kullanılan 17. katta meydana gelmiştir. Sadece bir merdiven olması ve merdiven önünde yangın güvenlik holü olmaması nedeniyle merdiven dumanla dolduğu ve ısındığı için itfaiye 16. kattan yukarıya çıkamamış, bu katta candan duvar oluşturarak yangının aşağı katlara inişini önleyebilmiştir. Yangın alt katlarda meydana gelseydi, yangın merdiveni olmadığından üst katlara çıkmak mümkün olmadığından binanın tamamı kül yığınına dönüşürdü. Olay tarihinde yangın çok geç fark edilmiştir. Yangın, katın tamamına yayılıp aşağıdan fark edilince, bina bekçisi tarafından itfaiyeye haber verilmiştir. Bekçi giriş katında bulunduğu ve yangın 17. katta başladığından, bekçinin çok geç haberi olmuştur. Dışarıdaki görgü tanıkları, saat 13.00'e doğru küçük yanık kömür parçalarının etrafa savrulduğunu gördüklerini, ancak

bunun Odakule ile bir ilişkisini düşünemediklerini söylemişlerdir. İtfaiye yangın ihbarının kendilerine saat 13.30'da yapıldığını ve pazar günü trafiğin açık olması nedeniyle Beyoğlu ve Fatih itfaiyelerinin 10 dakika gibi kısa sürede olay yerine ulaştıklarını belirtmişlerdir. Bina çok yüksek olduğundan, itfaiye merdiveni yangın katına yetişmemiştir. İtfaiyeciler içeriden tek merdivenden çıkmak zorunda kalmışlar, merdiven içindeki dumandan ve sıcaklıktan dolayı 16. kattan daha yukarıya çıkamamışlardır. Hortumları birbirine ekleyerek merdiven içinden 16. kata hortum sermişler, itfaiye araçlarından su basarak yangının alt katlara geçişini önlemişlerdir.

Yanarak dökülen parçaların Kule'nin çevresinde tutuşturduğu çatılar itfaiyenin müdahalesi ile söndürülmüş ve çevredeki bütün binaların yüzeyleri ıslatılarak tutuşmaları önlenmiştir. Yangının hafta içinde çıkmış olması halinde büyük bir panik ve

tehlike yaşanabileceği açıktır. Yangının çıkış nedeninin elektrik kontağı veya kundaklama olduğu belirtilmiş, yapılan araştırma ve incelemelerde yangının gerçek çıkış nedeni tespit edilememiştir.

Odakule 2016 Yangını

Odakule'de ikinci büyük yangın; 2 Şubat 2016 Salı günü Kule'nin 7. katında meydana gelmiştir. Saat 09:30'da elektrik odasından çıktığı belirtilen yangında, bina boşaltılmıştır. Katları bir anda duman sarmasıyla çalışanlar, panik içinde yangın merdivenine yönelmiş, ancak yangın merdiveni dumanla kaplanmış olması nedeniyle bina asansör kullanılarak tahliye edilmiştir. Yangına ilk müdahaleyi Beyoğlu itfaiye grubu yapmış, çevre ilçelerdeki itfaiye gruplarından takviye ekipler çağırılmıştır. İtfaiyenin yoğun çalışması ile yangın kontrol altına alınmış ve söndürülmüştür. Yangın çıktığı sırada 9. katta olduğunu belirten Şükran Güler "Benim çalıştığım şirketin 3. ve 9. katta ofisleri var. Ben yangın çıktığı sırada 9. kattaydım. Alarm verilmiş ancak duymadım. Yangını fark edince yangın merdivenine gittim ancak duman kaplıydı. Asansörle 3. kata indim eşyalarımı alarak dışarı çıktım" diye konuşmuştur. Yangın durumunda asansörlerin kullanılması çok tehlikelidir. Asansör kuyusuna duman girmesi durumunda baca etkisi nedeniyle asansör kabinelerinde bulunanlar kısa sürede boğulur. Asansör çalışırken elektriğin kesilmesi tahmin edilmeyen sonuçlar doğurabilir. Yangın sırasında çalışanların asansörü kullanmaları tüm öğretilere ters olup, Odakule'deki yangında bir felaket olmaması büyük şanstır. Birinci yangın pazar günü olduğu için ikinci yangın şans eseri kolay atlatıldı, üçüncüsünden Allah korusun.

Kaynaklar

1. Sezgin, Haluk; "Pasajlar", Geçmişten Günümüze Beyoğlu", Cilt 1, s.226, Beyoğlu Belediyesi, 2004.
2. Hür, Ayşe; "Odakule", Düünden Bugüne İstanbul Ansiklopedisi, s.120, Tarih Vakfı, 1994.
3. Hürriyet, Milliyet, Cumhuriyet ve Türkiye Gazeteleri, 11-Mart-1991 günü baskıları.
4. İstanbul İtfaiye Müdürlüğü, 10.Mart.1991 tarihli Odakule Yangını Raporu.
5. Binaların Yangından Korunması Hakkında 2002 ve 2007 Yönetmelikleri. ■